

آنجلا

زنان و جنبش مدنی سیاهان در امریکا

تیرماه سال 1359. عده ای که هنوز نام انصار بر خود نگذاشته اند با قمه و چاقو و شعار "حزب فقط حزب الله" به ساختمانی مقابل دانشگاه تهران در خیابان شانزده آذر حمله کرده، در و پیکر آن را خرد می کنند. آنجا دفتر حزب توده ایران بود. از آن ساختمان جز تعدادی خودکار و دفتر و میز صندلی چوبی قدیمی و نیمه شکسته غنیمتی بدست نیآوردند. در عوض "سند فساد" را یافتند. پوسترهایی از يك زن سیاه پوست آمریکایی با موهای وزی و پف کرده که از پنجره های آن ساختمان برسر دست گرفتند، تا نشان دهند بی دینی و فساد در این ساختمان جریان داشته و سندش "این!" پوسترها پاره پاره می شد و بر کف خیابان و صورت رهگذران می ریخت.

این ساختمان اکنون دفتر بنیاد قرآن است. صدایی اگر از آن بیرون آید صدای سرود و آهنگ زندگی نیست، صدای نوحه و گریه و نماز جمعه و نوار درس فقه و خارج فلان یا بهمان آیت الله و حجت اسلام است. جای عکس آن زن جوان سیاه پوست را عکس های فلان آیت الله و بهمان مداح گرفته.

در پشت دیوار بنیاد قرآن پس از 25 سال نسلی رشد کرده که نه می توانند او را قرآن خوان و مداح کنند و نه اجازه دادند که با مبارزه و فرهنگ زنده و مترقی ایران و جهان آشنا شود. آن پوستر که به نشانه فساد از پنجره های خیابان 16 آذر به بیرون پرتاب می شد، متعلق به "آنجلا دیویس" مبارز جنبش سیاهان و زنان امریکا بود.

زنی که در سپیده دم 26 ژانویه 1944 در شهر بیرمنگام ایالت الابامای امریکا آنجلا نخستین فرزند خانواده دیویس متولد شد. پدر و مادر او هر دو آموزگار و از مبارزان حقوق مدنی سیاهان بودند.

بیرمنگام شهری بود که نژادپرستی در آن بیداد می کرد. آنجلا در پانزده سالگی بیرمنگام را ترک کرد و تحصیلاتش را در دبیرستان الیزابت ایروین نیویورک ادامه داد. دو سال بعد در رشته زبان فرانسه وارد دانشگاه شد و در سال 1963 بعنوان بخشی از دوره تحصیلات دانشگاهی خود به پاریس رفت و در آنجا با انقلابیون الجزایری که در پاریس فعالیت میکردند آشنا شد. در بازگشت به امریکا تحصیلات در رشته فلسفه را آغاز کرد و در کلاسهای هربرت مارکوزه فیلسوف مارکسیست شرکت نمود. با پایان تحصیلات دانشگاهی با کمک مارکوزه به آلمان غربی رفت و تحصیلات خود را در "انستیتیوی پژوهشهای اجتماعی فرانکفورت" ادامه داد. در آلمان با جنبش دانشجویی چپگرای ان کشور از نزدیک آشنا شد.

در سال 1967 آنجلا به امریکا بازگشت و دوره دکترای خود را زیر نظر مارکوزه آغاز کرد. سال بعد به حزب کمونیست امریکا پیوست و در بخش زنان و سیاهان این حزب که به "کلپ چه - لومومبا" شهرت داشت به فعالیت پرداخت. وی اعتقاد پیدا کرده بود که آزادی خلق سیاه بدون برچیده شدن نظم سرمایه داری ممکن نیست.

در ایالات متحده عضویت در حزب کمونیست امریکا ظاهرا آزاد، اما بطور غیر رسمی ممنوع بود. در سال 1969 آنجلا دیویس که بعنوان دستیار در دانشگاه تدریس می کرد. بدلیل عضویتش در حزب از دانشگاه اخراج شد. اما بدلیل موقعیت حرفه ای علمی و زیر فشار اساتید و دانشجویان چندی بعد به کار باز گردانده شد.

سال بعد مجددا، و اینبار به بهانه پشتیبانی او از "برادران سولداد" که متهم به کشتن يك نگهبان زندان بودند از دانشگاه اخراج شد. رنالد ریگان فرماندار وقت کالیفرنیا و رئیس جمهور بعدی آمریکا در همان زمان قسم میخورد که اجازه نخواهد داد آنجلا دیویس در هیچ دانشگاهی تدریس کند. آنجلا دیوس از نظر مقامات آمریکا چهار جرم بزرگ مرتکب شده بود: اول اینکه سیاه بود، دوم زن بود، سوم عضو حزب کمونیست شده بود و چهارم اینکه يك زن سیاه کمونیست توانسته به مقام استادی در دانشگاه نزدیک شود. مقامات امنیتی آمریکا تصمیم به حذف او گرفتند.

در همین زمان یعنی در اوت 1970 تلاش جاناتان جکسون برای آزادی برادرش جرج جکسون که جزو گروه برادران سولداد بود ناکام ماند. بدنبال این حادثه در 11 اوت پلیس فدرال آمریکا اف. بی. آی از این فرصت استفاده کرده حکم بازداشت آنجلا دیویس را صادر کرد و او را در فهرست ده تنی قرار داد که پلیس بیش از همه در جستجوی آنان است. اف بی آی مدعی شد که اسلحه جاناتان توسط آنجلا تهیه شده و بدین عنوان او را به قتل، آدم ربایی و شراکت در این عملیات متهم می کند.

روز 13 اکتبر آنجلا دیویس در نیویورک دستگیر شد و بدنبال آن يك موج عظیم جهانی تحت عنوان "آزادی آنجلا" به راه افتاد. در نتیجه این موج دادگاه او به یکی از مشهورترین دادگاههای تاریخ ایالات متحده و حتی جهان تبدیل شد. در 27 فوریه 1972 زیر فشار تظاهرات دانشجویی و اعتراضات روشنفکران جهان و در شرایطی که هیچگونه مدرکی علیه آنجلا دیویس وجود نداشت، وی پس از گذاراندن هیجده ماه از زندان آزاد شد. اما جرج جکسون نویسنده سیاه پوست و عضو گروه پلنگان سیاه در زندان به طرزی فجیع کشته شد. آنجلا دیویس پس از آزادی "اتحاد ملی علیه نژادپرستی و سرکوب سیاسی" را پایه گذاری کرد، سازمانی که امروز هم به فعالیت خود ادامه می دهد. ریگان نتوانست به وعده اش عمل کند و آنجلا که اکنون همه جهان او را می شناسند مجددا در دانشگاهی در کالیفرنیا مشغول به کار شد و تا امروز در همه پنجاه ایالت آمریکا و همچنین در آفریقا، اروپا، کشورهای کارائیب و اتحاد شوروی سابق تدریس کرده است. وی همچنین مولف کتاب "زندگی آنجلا" است که آن را "ن. ورنیس" در ایران به فارسی ترجمه و در سال 1360 منتشر کرد. "زن، نژاد و طبقه"، "زن، فرهنگ و سیاست"، "اگر آنان صبح بیایند: صدای مقاومت" از آثار دیگر آنجلا دیویس است. از آنجلا دیویس همچنین بررسی هایی در مورد موسیقی سیاهان آمریکا منتشر شده است.

انجلا دیویس امروز نیز یکی از فعالترین زنان سیاه پوست آمریکایی است و در همه جا برای حقوق مدنی سیاهان، زنان و همه انسانها مبارزه می کند. آخرین تلاشهای او مبارزه بر علیه جنگ در افغانستان و عراق است.